

Teismo praktikos rinkinys

Byla T-370/11

**Lenkijos Respublika
prieš
Europos Komisiją**

„Aplinka — Direktyva 2003/87/EB — Šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema — Pereinamojo laikotarpio taisyklės dėl suderinto nemokamo apyvartinių taršos leidimų suteikimo nuo 2013 m. — Apskaičiuojant apyvartinių taršos leidimų paskirstymą taikytini santykiniai taršos rodikliai — Vienodas požiūris — Proporcingumas“

Santrauka – 2013 m. kovo 7 d. Bendrojo Teismo (septintoji kolegija) sprendimas

- Institucijų aktai — Teisinio pagrindo pasirinkimas — Pasirinkimas, turintis būti grindžiamas objektyviais kriterijais, kuriems gali būti taikoma teisminė kontrolė*
(ESS 5 straipsnis)
- Valstybės narės — Turima kompetencija — Energijos išteklių naudojimo sąlygų, pasirinkimo tarp skirtingų energijos šaltinių ir energijos tiekimo struktūros nustatymas — Sąjungos kompetencija nustatyti priemones aplinkos srityje*
(SESV 192 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos c punktas ir 194 straipsnio 2 dalies antra pastraipa)
- Europos Sąjungos teisė — Principai — Vienodas požiūris — Sąvoka — Ribos*
(Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 20 ir 21 straipsniai)
- Aplinka — Sąjungos politikos formavimas — Sąjungos teisės aktų leidėjo diskrecija — Apimtis — Ribos — Proporcingumo principo paisymas*
(Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87 10a straipsnio 1 dalis)
- Aplinka — Atmosferos tarša — Direktyva 2003/87 — Šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema — Nemokamų apyvartinių taršos leidimų suteikimo pereinamasis laikotarpis — Apskaičiuojant paskirstymą taikytini santykiniai taršos rodikliai — Įrenginių, kuriems taikoma prekybos sistema, neskirstymas pagal naudojamą kurą — Vienodo požiūrio principo pažeidimas — Nebuvimas*
(Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87 10a straipsnio 1 dalis; Komisijos sprendimas 2011/278)

6. *Aplinka – Atmosferos tarša – Direktyva 2003/87 – Šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema – Nemokamų apyvartinių taršos leidimų suteikimo pereinamasis laikotarpis – Apskaičiuojant paskirstymą taikytini santykiniai taršos rodikliai – Gamtinių dujų pamatinės efektyvumo vertės naudojimas – Vienodo požiūrio principo pažeidimas – Nebuvimas*

(Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87 10a straipsnio 1 dalis; Komisijos sprendimas 2011/278)

7. *Aplinka – Atmosferos tarša – Direktyva 2003/87 – Nacionalinis šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų paskirstymo planas (NPP) – Kompetencijos pasidalijimas tarp Komisijos ir valstybių narių – Valstybių narių kompetencija – Apyvartinių taršos leidimų prekybos laikotarpiai nuo 2013 m. – Valstybių narių diskrecija įgyvendinant savo kompetenciją – Ribos*

(Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87 9 straipsnio 3 dalis ir 10a straipsnio 1 dalis; Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/29 8 konstatuojamoji dalis)

8. *Aplinka – Atmosferos tarša – Direktyva 2003/87 – Tikslas – Šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo sumažinimas – Potikšlių ir direktyvoje nustatytų priemonių laikymasis*

(Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87, iš dalies pakeistos Direktyva 2009/29, 2, 3, 5 ir 7 konstatuojamosios dalys ir 1 straipsnio pirma ir antra pastraipos)

9. *Teismo procesas – Ieškinys – Formos reikalavimai – Pagrindų, kuriais remiamasi, santrauka*

(Teisingumo Teismo statuto 21 straipsnio pirma pastraipa ir 53 straipsnio pirma pastraipa; Bendrojo Teismo procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies c punktas)

1. Žr. sprendimo tekstą.

(žr. 14 punktą)

2. Tiesa, kad, remiantis SESV 194 straipsnio 2 dalies antra pastraipa, priemonės, nustatytos pagal šios dalies pirmoje pastraipoje numatytą procedūrą ir būtinos Sąjungos politikos energetikos srityje tikslams, nurodytiems šio straipsnio 1 dalyje, pasiekti negali turėti poveikio valstybės narės teisei apibrėžti savo energijos išteklių naudojimo sąlygas, pasirinkti tarp skirtingų energijos šaltinių ir nustatyti bendrą energijos tiekimo struktūrą. Tačiau nėra jokios priežasties manyti, kad SESV 194 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje nustatytas bendras draudimas daryti poveikį šiai teisei, taikytinas įgyvendinant Sąjungos politiką aplinkos srityje. Iš tiesų, pirma, SESV 194 straipsnis yra bendroji nuostata, skirta tik energetikos sričiai, taigi jame apibrėžta sektorinė kompetencija. Antra, SESV 194 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje aiškiai nurodytas SESV 192 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos c punktas. Iš tiesų SESV 194 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje numatyta, kad draudimas daryti poveikį valstybės narės teisei apibrėžti savo energijos išteklių naudojimo sąlygas, pasirinkti tarp skirtingų energijos šaltinių ir nustatyti bendrą energijos tiekimo struktūrą taikomas nepažeidžiant SESV 192 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos c punkto. Nors tiesa, kad pastaroji nuostata yra tik procedūrinio pobūdžio, vis dėlto joje numatytos specialios taisyklės, susijusios su Sąjungos politika aplinkos srityje. Tuo remiantis darytina išvada, kad SESV 194 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje nurodyta teisė netaikoma priemonei, Sąjungos priimtai įgyvendinant savo politiką aplinkos srityje.

(žr. 17 punktą)

3. Žr. sprendimo tekstą.

(žr. 30, 33 punktus)

4. Įgyvendindama aplinkos srityje jai suteiktą kompetenciją Komisija turi didelę diskreciją, kuri susijusi su jos politinio, ekonominio ir socialinio pobūdžio pasirinkimais, pagal kurią ji turi atlikti sudėtingus vertinimus atsižvelgdama į bendrąją tikslą sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą taikydama taupią ir ekonomiškai efektyvią apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą. Tokios priemonės neteisėtumą gali lemti tik šioje srityje nustatytos priemonės akivaizdus netinkamumas kompetentingų institucijų siekiamo tikslo atžvilgiu. Kalbant apie proporcingumo principo taikymą, kaip tai suprantama siaurai, net jei Komisijos sprendimas yra tinkamas ir būtinas teisėtai siekiamiems tikslams įgyvendinti, juo neturi būti sukeliama neproporcingų nepatogumų atsižvelgiant į siekiamus tikslus.

(žr. 36, 65, 89, 100 punktus)

5. Įgyvendinant Direktyva 2003/87, kuria nustatyta šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema Bendrijoje, nustatytą šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą vienodas pramonės įrenginių, kurių padėtis skiriasi dėl naudojamo skirtingo kuro, vertinimas nustatant produkto santykinius taršos rodiklius siekiant paskirstyti apyvartinius taršos leidimus Sprendime 2011/278, kuriuo nustatomos suderinto nemokamo apyvartinių taršos leidimų suteikimo pereinamojo laikotarpio Sąjungos taisyklės nuo 2013 m., gali būti laikomas objektyviai pateisinamu.

Iš tiesų skirtingų santykinų taršos rodiklių atsižvelgiant į naudojamą kurą taikymas nepaskatintų dėl pramonės įrenginių, naudojančių didelį CO₂ kiekį išmetantį kurą, ieškoti sprendimų, kaip sumažinti jų išmetamų teršalų kiekį, bet, priešingai, skatintų išlaikyti *status quo*, o tai prieštarautų Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 1 dalies trečiai pastraipai. Be to, dėl tokių skirtumų atsirastų išmetamų teršalų kiekio padidėjimo rizika, nes pramonės įrenginiuose, naudojančiuose mažai CO₂ išmetantį kurą, šis kuras galėtų būti pakeistas daugiau CO₂ išmetančiu kuru, siekiant gauti daugiau nemokamų apyvartinių taršos leidimų.

Be to, papildomo veiksnio atsižvelgiant į naudojamą kurą numatymas nepaskatintų visiškai suderinti Sąjungoje įgyvendinimo priemones, susijusias su suderintu šių apyvartinių taršos leidimų suteikimu, o to paties sektoriaus ar pošakio įrenginiams būtų taikomos skirtingos taisyklės. Iš tiesų korekcijos koeficiento pagal naudojamą kurą nustatymas sukeltų atskirų valstybių narių sektorių skirtingo vertinimo riziką. Šiuo klausimu pažymėtina, kad dėl to, jog nėra tokio koeficiento, joks įrenginys neįgyja konkurencinio pranašumo dėl didesnio nemokamų apyvartinių taršos leidimų skaičiaus, gauto atsižvelgiant į naudojamą kurą.

(žr. 39, 41–44, 81 punktus)

6. Įgyvendinant Direktyva 2003/87, kuria nustatyta šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema Bendrijoje, nustatytą šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą Komisijos atliktas gamtinių dujų kaip referencinio kuro naudojimas šilumos ir kuro santykiniams taršos rodikliams apibrėžti siekiant paskirstyti apyvartinius taršos leidimus Sprendime 2011/278, kuriuo nustatomos suderinto nemokamo apyvartinių taršos leidimų suteikimo pereinamojo laikotarpio Sąjungos taisyklės nuo 2013 m., gali būti laikomas objektyviai pateisinamu.

Iš tiesų gamtinių dujų, kaip nedidelį kiekį CO₂ išmetančio kuro, pasirinkimu siekiama sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą. Konkrečiai kalbant, šiuo pasirinkimu siekiama paskatinti naudoti veiksmingus metodus šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimui sumažinti ir energijos vartojimo efektyvumui pagerinti, kaip numatyta Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 1 dalies trečioje pastraipoje.

Be to, pasirinkus naudoti kito kuro efektyvumą nebūtų išvengta įrenginių, kurių padėtis skiriasi dėl naudojamo skirtingo kuro, vienodo vertinimo. Iš tiesų, jei šie santykiniai taršos rodikliai būtų pagrįsti didesnę kiekį CO₂ nei gamtinės dujos išmetančiu kuru, tai tik lemtų didesnius šilumos ir kuro

santykius taršos rodiklius. Dėl to tik tokiu pačiu santykiu padidėtų visiems atitinkamiems įrenginiams, taigi ir įrenginiams, naudojantiems nedidelį kiekį CO₂ išmetantį kurą, nemokamai suteikiamų apyvartinių taršos leidimų skaičius.

(žr. 49, 50, 58, 106 punktus)

7. Nors tiesa, kad valstybės narės turi tam tikrą diskreciją į nacionalinę teisę perkeldamos Direktyvą 2003/87, kuria nustatyta šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema Bendrijoje, ir parengdamos nacionalinius apyvartinių taršos leidimų paskirstymo planus prieš prasidedant antrajam apyvartinių taršos leidimų prekybos laikotarpiui, t. y. iki 2012 m., taip nėra dėl prekybos laikotarpių nuo 2013 m. Taigi Direktyva 2009/29, kuria iš dalies pakeista Direktyva 2003/87, nustatytomis taisyklėmis prekybos laikotarpiams nuo 2013 m. iš esmės pakeisti paskirstymo metodai.

Iš tiesų, priešingai nei Direktyvos 2003/87 redakcijos iki jos pakeitimo Direktyva 2009/29 III priedo 1 punkte, Direktyvos 2003/87 10a straipsnio 1 dalyje nebuvo nurodyta nacionalinė energetikos politika. Tačiau pagal Direktyvos 2009/29 8 konstatuojamąją dalį po antrojo prekybos laikotarpio teisės aktų leidėjas nusprendė, kad privaloma nustatyti labiau suderintą apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą, siekiant geriau pasinaudoti apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos privalumais, išvengti vidaus rinkos iškraipymo ir sudaryti geresnes sąlygas skirtingų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemų sąsajoms.

(žr. 51–53, 56 punktus)

8. Iš Direktyvos 2003/87, kuria nustatyta šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema Bendrijoje, 1 straipsnio antros pastraipos ir 3 konstatuojamosios dalies matyti, kad po jos pakeitimo Direktyva 2009/29 Direktyvoje 2003/87 numatyta dar labiau mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas, kad jos sumažėtų iki tokio lygio, kuriam esant moksliniu požiūriu būtų galima išvengti pavojingos klimato kaitos.

Šis tikslas turi būti pasiektas laikantis kelių potikslių ir naudojant tam tikras priemones. Pagrindinė priemonė šiam tikslui įgyvendinti yra šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema, kaip matyti iš Direktyvos 2003/87 1 straipsnio pirmos pastraipos ir jos 2 konstatuojamosios dalies. Šios direktyvos 1 straipsnio pirmoje pastraipoje nurodyta, kad ši sistema prisideda prie minėtų dujų išmetimo taupaus ir ekonomiškai efektyvaus mažinimo. Kiti potiksliai, kurie turi būti pasiekti pagal minėtą sistemą, visų pirma, kaip nurodyta šios direktyvos 5 ir 7 konstatuojamosiose dalyse, yra ekonomikos plėtros ir užimtumo bei vidaus rinkos vientisumo ir konkurencijos sąlygų užtikrinimas.

(žr. 68, 69 punktus)

9. Žr. sprendimo tekstą.

(žr. 113 punktą)